

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «МОЯ ВІННИЧЧИНА» - ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

8 лютого 2024 року. В спільному проєкті Видавничого Дому та медіацентру ВНМУ продовжуємо публікувати сторінки книги-історії нашого медичного університету.

ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВЖДИ: ЄДНІСТЬ ПОКОЛІНЬ

Пишемо Народну книгу-історію Вінницького Національного медичного університету імені М.Пирогова.

Долучайтеся...

ВІКНО ЧЕТВЕРТЕ

ПЕРЕДІСТОРІЯ. КУРСИ-ТЕХНІКУМ-ІНСТИТУТ

1921 рік. Революція безжально переорює цілину життя провінційних міст. Воно набуло непередбачуваності, значимості і крикливої новизни. І для Вінниці 1921-ий – рік тривог, більшовицького диктату («Ваше слово, товаришу маузер!»), злидні світять з усіх закутків громадського життя. На Поволжі нечуваний голод, ведеться масовий збір коштів і продуктів на порятунок голодаючих. В губернії – загроза холери. Один за одним ліквідуються в лісах нашого краю повстанські загони: отаманів Лиха, Гонти, Палія...їх рахують десятками, Поділля – очільник антибільшовицької боротьби в радянській Україні.

Якогось дня в газеті «Вісти» - заголовок крупними чорними літерами: «Смерть Махна» (але насправду, це пропагандистський фейк в розповіді про знищення на Вінниччині великого загону махновців червоним військом). Геній анархізму і партизанської війни і цього разу вислизає з рук комісарів.

Разом з тим на сцені міського театру ставляться класичні опери, де провідні партії виконують заїжджі гастролери – голоси першої величини. Одного дня в театрі неймовірний ажіотаж, зал не може вмістити усіх бажаючих. Цього вечора, як повідомили афіші, тут відбудеться публічний «Суд над радянською владою за заборону приватної торгівлі на ринку». Як це? – будуть судити більшовицьку владу! І справді, суд в театрі йде за всіма правилами: є суддя, адвокати, звинувачувачі, свідки...А в підсумку: оправдальний вирок підсудній з наступною мотивацією: приватна торгівля – це загроза реставрації влади визискувачів трудового люду. Постанову суду друкують в газетах. Майстерний пропагандистський трюк! І такі, для промовання «дрібнобуржуазної свідомості», налітають майже щодня.

Також щодня в пресі - потік наказів, розпоряджень, вироків...Ось губком партії звертається публічно до комуністів з приводу... заборони проституції. Мовляв, треба посилити роз'яснюючу і виховну роботу особливо з молоддю – масово зростає кількість венеричних захворювань.

І це – лише одна з багатьох охороно-оздоровчих невідкладних проблем. В лікарнях, сільських фельдшерсько-акушерських пунктах розруха, гостро не вистачає фахових медиків. Держава розуміє, що фармакологію, аптечну справу треба націоналізувати, впорядкувати і підпорядкувати.

1921 рік. 3 газети «Вісти-Известия»
(мова і стилістика оригіналу збережена)

Приказ №8 Подольского губернского отдела Здравоохранения. 13 января 1921 года. **(по организационному подотделу)**

1.

Для правильного учета и распределения медперсонала г.Винницы назначаю перерегистрацию. Приказываю всем живущим в гор.Виннице врачам, медицинским и зубным, фармацевтам, лекпомам, фельдшерам школьным и ротным, акушеркам и сестрам явится 20, 21, 22

сего января от 10 до 4-х часов дня в помещении, находящееся по Романовской улице №84, дом Розова.

Явка обязательна для всех, как состоящих на военной и гражданской службах, так и свободных.

Неявившиеся в указанные сроки будут привлечены к строгой ответственности.

Основание: постановление Совета Рабоче-Крестьянской Обороны от 10 декабря 1919 года.

Завподгубздрав (подпись)

Заворган (подпись)

Открытие лаборатории. МОГИЛЕВ. 25-9. При союзе Медсантруд организована химико-фармацевтическая лаборатория. Для работ в лаборатории взят и мобилизован высший и низший служебный персонал. Для поднятия профессиональных знаний читаются двумя мобилизованными врачами, лекции по специальным вопросам. Одновременно с этим санитарок лекции для кадров сестер-сиделок и санитарок.

Санитарно-эпидемический отдел Губздоровова зараз вживає цілу низку заходів для попередження можливого заносу холери на Поділля. На жаль, де-які із намічених до виконання заходів до цього часу завдяки низці причин не переведено в життя. Так одним із раціональних заходів булоб санітарне оздоровлення міста. Було призначено «Тиждень чистоти», але завдяки тому, що в розпорядженню комгоспа та трамоту не було достатньої кількості транспортних засобів «Тиждень» майже що не дав ніяких наслідків. Сан-Епід підвід. Гобаборова зайнятий питанням як перевести це в життя.

З огляду на браку медичного персоналу Губздорову надіслано лікарів в кількості 35 чоловік. Всі лікарі розподілені по губернії й приступили вже до виконання своїх обов'язків.

Приїзд Наркомздоровля т.Гуревича. До Винниці прибув Наркомздоровля УССР т.Гуревич в супроводі відповідальних співробітників. Т.Гуревич відвідав усі міські лікарні, а також усі установи

Ночное дежурство врачей. Губернскими Отделениями Здравоохранения учреждаются на днях ночные дежурства врачей в двух пунктах города: 1) в Центральной амбулатории по Романовской улице д.№86 и 2) на Замостье в гост. «Люкс».

Охрана здоровья детей. В виду отсутствия в г. Виннице детской больницы Губздоровом забронировано во всех больницах города до одной лучшей палате для детей.

Ольгопольський повіт. 10 лютого ц. р. відбувся з'їзд лікарів й фершалів Ольгопольського повіту. На з'їзді присутніми були: 21 лікар і 37 фершалів. З'їзд відчинився привітанням від Повітвиконкома т.Анютіна й від Повітпарткома т.Каврика. Президію З'їзда було обрано з 3 осіб. З'їзд мав діловий характер. Відношення лікарів до радянської влади співчуваюче. Порядок з'їзда: 1) Доклад Повітздора, 2) Боротьба з пошестями, 3) Доклади з місць, 4) Про відчинення нових участкових лікарень за рахунок фершалівських пунктів, 5) Спеціалізація лікарської допомоги, 6) Переміщення медик. персонала, 7) Стан і ремонт лікарських помешкань, 8) Біжучі справи.

І ось нарешті в цьому потоці супутніх новин: головне для нас:

К открытию в Виннице медицинской академии.

15 август с.г. состоялось общее собрание студентов, абитуриентов г.Винницы и прилегающих к ней окрестностей, посвященное вопросу об открытии в Виннице Медицинской академии.

На собрании присутствовало свыше 200 человек студентов, курсистов и абитуриентов г.Винницы, а также были представители мед. персонала.

Был заслушан письменный доклад профессора Заболотного, который указал на возможность открытия в Виннице Медицинской академии.

Общее собрание предложило студенческой комиссии войти с ходатайством в соответствующие учреждения об открытии высшей школы в г.Виннице.

К открытию в Виннице медицинской академии.

1.

15 августа с. г. состоялось общее собрание студентов абитуриентов г. Винницы и прилегающих к ней окрестностей, посвященное вопросу об открытии в Виннице Медицинской академии.

На собрании присутствовало свыше 200 человек студентов, бурсистов и абитуриентов г. Винницы, а также были представители мед. персонала.

Был заслушан письменный доклад профессора Заболотного, который указал на возможность на открытии в Виннице Медицинской академии.

Общее собрание предложило студенческой комиссии войти с ходатайством в соответствующие учреждения об открытии высшей школы в г. Виннице.

1. Газета «Вісти-Известия», 1 вересня 1921 року

ПЕРСОНАЛІ

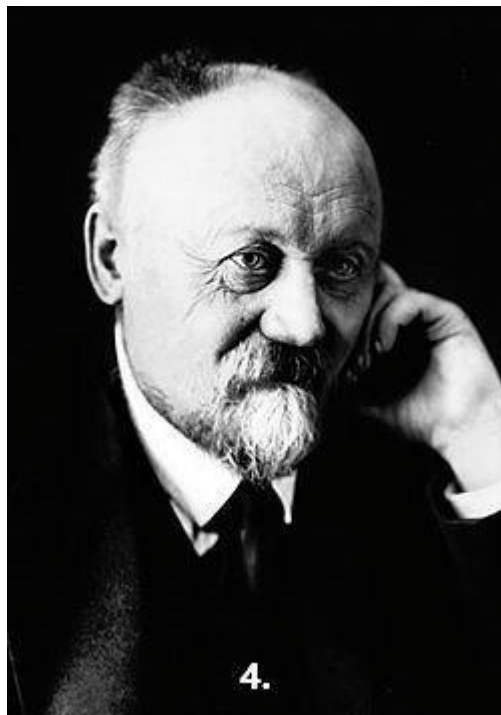
ЗАБОЛОТНИЙ ДАНИЛО КИРИЛОВИЧ

Даніло Кирилович Заболотний (16 (28) грудня 1866, Чоботарка Ольгопільського повіту Подільської губернії (нині — Заболотне Крижопільського району Вінницької області) — 15

грудня 1929, Київ, Українська СРР).
Президент ВУАН (1928–1929 роки), засновник Інституту мікробіології та епідеміології в Києві.

Український

мікробіолог, епідеміолог,

Народився у селі Чоботарка (нині — Заболотне) Подільської губернії в селянській родині: батько був хліборобом, мати — дочкою сільського писаря.

У 1877 році після смерті батька Данило переїхав до дядька в Ростов-на-Дону, де навчався у Нахичеванській гімназії. У 1880 році Данило Заболотний переїхав до іншого дядька, В. М. Сауляка, в Одесу, де вступив до Рішельєвської гімназії.

У 1885 році Данило вступив на природниче відділення фізико-математичного факультету Новоросійського університету (нині — Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) в Одесі, з якого у 1889 р. був виключений за участь у студентській сходці й заарештований. Згодом був звільнений за станом здоров'я.

Упродовж 1889–1891 років працював на Одеській бактеріологічній станції помічником у директора Якова Бардаха. У цей час був учасником літературного гуртка «Плеяда».

У 1891 році за підтримки кількох професорів Заболотному було дозволено скласти екстерном державні іспити в університеті на ступінь магістра природничих наук. Після цього він вступив на третій курс медичного факультету Київського університету Святого Володимира. Після завершення навчання виїхав на роботу до Кам'янця-Подільського. Цього ж року він одружився з Людмилою Владиславівною Радецькою. У весільну подорож молодята відбули до рідної Чоботарки.

У 1894–1895 рр. брав участь у боротьбі з епідемією холери та дифтерії в Подільській губернії. У 1895–1897 рр. — лікар, керівник відділення інфекційних хвороб Київського окружного військового шпиталю. У 1898 р. на запрошення Іллі Мечникова працював у Пастерівському інституті в Парижі, нагороджений французьким орденом Почесного легіону.

У 1897 році разом із професором Володимиром Високовичем брав участь у дослідженні й ліквідації епідемії чуми в Індії, у 1898 році у Внутрішній Монголії — у ліквідації тяжкої епідемії легеневої чуми.

У 1898–1919 рр. — керівник кафедри медичної бактеріології Петербурзького жіночого медичного інституту, створив першу у Російській імперії самостійну кафедру медичної мікробіології.

У 1919—1923 роках був ректором Одеського медичного інституту.

У 1920 році організував першу у світі кафедру епідеміології в Одеському медичному інституті. 1923 р. — Заболотного було переведено в систему закладів Академії наук СРСР.

З 1926 року Данило Заболотний — дійсний член Академії наук СРСР.

У 1928 р. переїхав у Київ.

У 1928–1929 рр. Данило Кирилович перебував на посаді президента ВУАН (тепер Національна академія наук України), у складі якої заснував Інститут мікробіології та епідеміології (згодом Інститут мікробіології та вірусології імені Д. К. Заболотного НАН України).

Данила Кириловича Заболотного не стало 15 грудня 1929 року. Поховали Данила Заболотного у рідному селі Чоботарці (нині с. Заболотне) поруч із дружиною Людмилою Радецькою.

Окрилені революційними перебудовчими гаслами, розбудовники освіти на той час дещо зловживали термінами: інститут, університет, академія... Так, на початку 1920-их у Вінниці було кілька університетів: Соцвиху, Робітничий тощо. Між усіма цими «вишами» існував невпорядкований «броунівський» рух студентства: сьогодні навчаюся там, не пішло, не сподобалось - завтра переведусь деінде в інше місце...

Але справу з належною організацією медичної освіти було поставлено на порядок денний, як то кажуть, руба...

2. Вінницька робітничка лікарня, 1 квітня 1923 року

3. Садок лікарських рослин Вінницького хіміко-фармацевтичного технікуму

Джерела: Газета «Вісти-Известия» (1921); Вінниця у спогадах у III томах (т.3) (Вінниця, ПРТА «Віноблдрукарня»)

Вікно 4 відчинив М.КАМЕНЮК

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «МОЯ ВІННИЧЧИНА» - ДЕНЬ ЗА ДНЕМ
9 лютого 2024 року. В спільному проєкті Видавничого Дому та Медіа-центру ВНМУ продовжуємо публікувати сторінки книги-історії нашого медичного університету.

ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВЖДИ: ЄДНІСТЬ ПОКОЛІНЬ

Пишемо Народну книгу-історію Вінницького Національного медичного університету імені М.Пирогова.
Долучайтеся...

ВІКНО П'ЯТЕ

ПЕРЕДІСТОРІЯ. КУРСИ-ТЕХНІКУМ-ІНСТИТУТ (продовження)

...У квітні 1920 року у Вінниці відбулося засідання пленуму педагогічно-організаційної комісії, де розглядалося питання створення курсів першої черги. Місцеві чиновники відділу профосвіти ініціювали відкриття у Вінниці самостійного медичного вишу – Вищої медичної школи.

У цей же час Данило Заболотний виношував мрію про перетворення Вінниці на університетське містечко західноєвропейського зразка – доступність різноманітних наук для української молоді, видатний вчений ніколи не переставав піклуватися про край, де він народився. Він навіть пропонував запровадити там навчання лише українською мовою, цим самим передбачаючи наступну, хоч і нетривалу, спробу українізації в республіці. За це ціла когорта видатних наших діячів культури й мистецтва згодом поплатилася життям.

Йшлося тоді у вінницькій наросвіті про заснування майбутнього багатовекторного університету, в якому обов'язково мають бути медичний та природознавчий факультети:

"Одночасно з медичним факультетом можна заснувати ще природознавчий. дисципліни, які викладаються, лише у ширшому розмірі, і на природознавчому факультеті, через додавання до цих кафедр ще й кількох інших кафедр, що належать до природознавчого факультету, і відразу звертають увагу на функціонування потрібних лабораторій та наукових кабінетів, одночасно з медичним. факультетом можна проводити роботу і природознавчого. Останній необхідний сьогодні не менше медичного, тому що під час майбутнього економічного розвитку України буде необхідно якнайбільше людей з природознавчою освітою", - такими були обговорювані думки Д.Заболотного.

Губернським відділом профосвіти ухвалюється рішення про відкриття у Вінниці Вищої медичної школи. У медицині першим рядком пропонувалася трирічна профшкола лікарських помічників. Її випускники могли працювати фельдшерами, зубними техніками, фармацевтами. Після обов'язкового однорічного практичного вдосконалення вони отримували право продовжити навчання у інституті.

Вінничани почали опрацьовувати ідею створення медакадемії, тобто медичного навчального закладу вищого – наукового – рівня у серпні 1921 року.

Тоді було навіть складено два варіанти навчального плану, надалі в документах траплялися і два варіанти назви: "Вінницька фармацевтична школа" та "Вінницькі фармацевтичні курси". Втім, поняття "курси" означало короткочасність навчання. Сто років тому навчання на курсах могло бути дуже обґрунтованим, а в деяких випадках прирівнювалося до вищої освіти. Але часи змінилися.

У "Протоколі №1" навчальної ради від 23 листопада 1921 року зазначено: "Вважати часом відкриття курсів з 1 грудня цього року...". Урочистості ж з нагоди

відкриття курсів відбулися 5 грудня. У ранзі неповного вишу фармацевтичні курси проіснували 20 днів – з 1 грудня до доленосного засідання навчальної ради 21 грудня, коли було ухвалено рішення реорганізувати їх у фармацевтичний технікум як вищий навчальний заклад”.

ПЕРСОНАЛІЇ

Єфименко Микола Андрійович – перший директор Вінницького фармацевтичного технікуму. Народився 14 вересня 1878 року. Провізор, бактеріолог, викладач.

1921 року очолив новий заклад.

Даних про точний термін перебування на посаді М.Єфименка немає. Дата смерті також невідома.

М.Єфименко ретельно піклувався про високі стандарти якості освіти в технікумі, всіляко сприяв запрошенню в молодий виш гідних науково-педагогічних працівників. Спершу навчальний процес для 60 студентів забезпечували 15 викладачів, але вже протягом першого року роботи педагогічний колектив поповнився і у вересні 1922 р. складався з 19 фахівців. Викладання фармацевтичних дисциплін забезпечували найбільш досвідчені лектори: Михайло Андрійович Ділекторський (фармацевтична пропедевтика), Лев Костянтинівич Морейніс (фармацевтична хімія, фармакогнозія, аптечний практикум), Карл Іванович Лане (історія аптечної справи, аптечне рахівництво та законодавство, судова хімія), Микола Андрійович Єфименко (виготовлення препаратів), Августина Василівна Павлінова (дослідження фармацевтичних речовин), Олександр Наполеонович Кожухівський (культура лікарських рослин), Юхим Якович Фішензонг (фармакологія), Іван Іванович Кіяніцин (дослідження харчових продуктів).

Результатом налагодження професійних відносин з аналогічними закладами УСРР у 1926 р. стала організація спільно з Київським хіміко-фармацевтичним технікумом курсів з підвищення кваліфікації працівників аптек.

На базі Вінницького фармацевтичного інституту вже у 1925 р. функціонували три лабораторії, зокрема фармацевтична, що дозволяло залучати студентів та курсантів до наукової роботи. Зрештою, уже в 1926-1927 рр. виконання наукових кваліфікаційних робіт стало обов'язковою завершальною складовою навчального процесу. Випускні роботи здобувачів базувалися переважно на практичному досвіді виготовлення лікарських препаратів, мали аналітичний характер та становили великий практичний інтерес, доводячи високий рівень підготовки майбутніх фармацевтів та розуміння ними виробничих процесів.

Значна увага приділялась також практичній підготовці студентів в міських аптеках. Це стало можливим завдяки передачі 22 грудня 1921 р. у користування закладу міської аптеки №3, в якій згодом технікум дістав право здійснювати відпуск ліків. А вже в середині 20-х рр. висока кваліфікація студентів сприяла наданню їм права проходити практику при аптеках Українського Червоного Хреста, військового шпиталю та у низці міських аптек.

НА СВІТЛИНАХ:

1. 3-й курс Вінницького фармінституту

2. Учасники 3-го округового зїзду аптеко виробників Вінниччини, серпень 1929 р. Фотоательє І.Г.Гроссмана. У 3-му ряду згори 5-ий зліва – Лев Морейніс, вінницький провізор, директор хіміко-фармацевтичного технікуму, реорганізованого у 1929 році у фармацевтичний інститут. Л.Морейніс – один із засновників і завідуючий навчальної частини медичного інституту, відкритого у 1934 році.

3. 4-й випуск Вінницького інституту соціального виховання, агро-біологічний і техно-математичний відділи, 1933 рік

4.-5. – в навчальних класах Вінницького інституту імені В.І.Леніна. Початок 1930-их років.

6. Викладачі та студенти Вінницького фармацевтичного технікуму. Проводи колишнього директора (викладача?) Матвія Запольського (в центрі третього ряду).

ДЖЕРЕЛА: Газета «Вісти-Известия» (1921); Вінниця у спогадах у III томах (т.3) (Вінниця, ПРАТ«Віноблдрукарня»); Вінниця – місто послідовників М.І.Пирогова (Нова книга, 2020); :П.Скорук. ВІННИЦЯ: ...живе без нашої згоди", том 8

ВІКНО ВІДЧИНИЛИ: М.Каменюк, П.Скорук, відділ краєзнавства бібліотеки ВНМУ (О.Юрчишина, В.Кокус, М.Шпукал)